

סופוקלס – אנטיגונה – מאגר שאלות (ותשובות)

1. בחר בעימות בין שתי דמויות, המשקף בעיה מרכזית בטרגדיה שלמדת. הסבר על מה נסב העימות, ואיזו עמדה נוקטת כל אחת מהדמויות. (מחזה יוני או שקספירי)
2. גאוות יתר (ההיבריס) והפגם באופי (המרטיאה), הם גורמים מרכזיים המובילים לאובדנו של גיבור הטראגי. הסבר והדגם טענה זו מהמחזה "אנטיגונה".
3. פרט והסבר את ארבעת העקרונות של הטרגדיה היוונית. בדברך עליך להתייחס לפעולות ולדמויות שבמחזה "אנטיגונה".
4. הקיצוניות של אנטיגונה מול הקיצוניות של קריאון, מי מבין השניים הם הגיבור הטראגי לדעתך? נמק ובסס דברך ממעשיהם ודיבוריהם של השניים.
5. פרט והסבר שלוש תכונות אופייניות של שתי דמויות לפחות מהמחזה. בתשובה זו עליך להתייחס לדרך האפיון (עקיפה או ישירה) ולבסס את דברך מתוך דבריה או מעשיה והתנהגותה של הדמות.
6. פרט והסבר ארבעה אפיונים של הגיבור הטראגי, כפי שזה משתקף במחזה יוני או "שקספירי". עליך להביא דוגמא ולבסס את דברך מהמחזה, על כל אפיון שאתה מציין.
7. פרט והדגם את האפיונים והתפקידים של המקהלה וראש המקהלה במחזה היווני, והסבר את דברי הסיום של ראש המקהלה בסוף המחזה ואת משמעותם.
8. צו-האלים אל מול צו-האדם; הסבר את הקונפליקט ואת הדילמה הקיימים בבסיס האמרה הזאת, תוך הסתמכות על שני דיאלוגים לפחות, מתוך המחזה "אנטיגונה". (בין אנטיגונה לקריאון, או בין איסמינה ואנטיגונה וכיוצא בזה)
9. בחר בדמות אישה מאחת הטרגדיות שלמדת, והסבר מה הן התכונות המיוחדות המאפיינות

- אותה, ומהי מידת ההשפעה שלה על הדמויות האחרות בעלילת המחזה (על שתי דמויות משניות לפחות) ועל מהלך העלילה. (מחזה יווני או שקספירי)
10. ``חוק האלים`` לעומת ``חוק האדם``. הסבר את הקונפליקט המרכזי שבמחזה ``אנטיגונה`` על כל מורכבותו ומשמעויותיו הן במחזה והן בחיי היום-יום של האדם, בכל תקופה וזמן ובכל מקום. 11. מה הן שלושת הטיעונים של איסמינה להניא את אנטיגונה מלבצע תוכניתה להפר את מצוות המלך קריאון מלקבור את האח הבוגד פוליניקס ומהי תגובתה של אנטיגונה.
12. הם: גאוות היתר (ההיבריס), והפגם באופי (המרטיאה), בכל מה שקשור לתכונותיו של המלך קריאון ו/או של בנסיכה אנטיגונה כגיבורים טרגיים, ואיך הם באים לידי ביטוי במחזה.
13. קריאון כגיבור טראגי, או אנטיגונה כגיבורה טראגית? עמוד על ההבדלים בין השנים וקבע עמדה מי מהשניים הוא הגיבור הטראגי. נמק היטב את עמדתך.
14. כח השלטון ומגבלותיו - כיצד בא נושא זה לידי ביטוי בגורל הדמויות ובעלילה הטראגית במחזה (מחזה יווני או שקספירי).
15. אם קריאון היה רשע גמור זו לא הייתה טרגדיה. דון בקביעה זו על הטרגדיה היוונית ``אנטיגונה``. הסבר ונמק את דבריך. בתשובתך התייחס למעשה המביש, למאפייני הגיבור הטרגי ולסיוס הטרגדיה.
16. מה הם הרעיונות הבאים לידי ביטוי בדברי המקהלה בסוף המחזה ``אנטיגונה`` וכיצד הם משקפים רעיונות העולים במהלך העלילה. בדבריך התייחס גם לארבעת עקרונות הטרגדיה.

שאלות כלליות בדרמה (מחזות מהמאה ה-19 או

מהמאה -20)

1. בחר בשני פרטים ממחזה שלמדת, שיש להם משמעות סמלית. הסבר את המשמעות הסמלית של כל אחד מהפרטים שבחרת, ואת תרומתו לבניית משמעות המחזה.

2. האם דמות מרכזית במחזה שלמדת עוברת במהלך העלילה שינוי משמעותי, או שהיא מקובעת (אינה משתנה) בתכונותיה ובהתנהגותה לאורך המחזה? נמק והדגם דבריך.
3. תאר יחסים בין דורות (בין הורים לילדיהם) או יחסים בין נשים לגברים, כפי שהם משתקפים במחזה שלמדת. הסבר מה אפשר ללמוד מטיבם של יחסים אלה על ההשקפה (תפיסת המציאות) הבאה לידי ביטוי במחזה.
4. במחזות רבים העלילה מובילה לגילוי של אמת שלא הייתה ידועה לדמויות. מהי האמת שמתגלה במחזה שלמדת, כיצד היא מתגלה, ומהי השפעתה על דמות או על דמויות במחזה?
5. אמצעים דרמטיים, כגון דיאלוגים, אביזרים ותפאורה או סצינות מרכזיות, משקפים או מבליטים את הקונפליקט במחזה. א. מהו הקונפליקט במחזה שלמד? ב. הסבר כיצד שניים מהאמצעים הדרמטיים משקפים או מבליטים קונפליקט זה?
6. כותרת היא אחת הדרכים להציג את נושא היצירה. הסבר מהמחזה שלמדת, כיצד הכותרת משקפת את הנושא המרכזי ביצירה.
7. בחר בדמות אחת ממחזה שלמדת. ציין והסבר מה הן שאיפותיה של הדמות, אילו מכשולים עומדים בדרכה, וכיצד היא מתמודדת עם מכשולים אלה? הדגם ונמק דבריך.
8. בדרמה המודרנית יש לעיתים קרובות מצבים של חרדה, של אי-ודאות או של התערערות מוסכמות חברתיות וסדרי עולם מסורתיים. בחן קביעה זו על פי מחזה שלמדת.
9. השאיפה לאי-תלות בזולת מצד אחד והצורך הבסיסי בקשר עם הזולת מצד שני, הם כוחות סותרים הפועלים בנפש האדם. בחר במחזה שלמדת המבטא מצבים אלה (או אחד מהמצבים) הסבר כיצד מצבים אלה באים לידי ביטוי במחזה.
10. תאר את הסיום במחזה שלמדת. האם הסיום פותר את כל הקונפליקטים שהיו במחזה. ואם לאו,

- איך סיום המחזה מבטא ויוצר זיקה לנושא המחזה?
11. תאר שתי תמונות (סצינות) עלות חשיבות במחזה שלמדת. הסבר את התרומה של כל אחת מהתמונות למשמעות היצירה הדרמתית.
12. השקר (זיוף, העמדת פנים, מסיכה) הוא נושא מרכזי במחזה "ילדי הצל" כיצד הוא מתקשר לנושא ולמשמעות הכוללת של המחזה?
13. יסודות ליריים (של שירה והשתפכות הנפש) ו/או יסודות סימבוליסטיים (סמליים) עשויים להופיע במחזה בעל מסר ריאליסטי (בית הבובות, ילדי הצל, מותו של סוכן וכדומה) הדגם עניין זה במחזה שלמדת.
14. בחר בסצינה (תמונה) מרכזית בדרמה מודרנית שלמדת. הסבר מהו הקונפליקט שבא לידי ביטוי בסצינה שבחרת, ומה הן תכונותיהן ועמדותיהן של הדמויות המופיעות בה?
15. בחר בעימות משמעותי בין שתי דמויות במחזה שלמדת, המשקף את הבעיה, או את הקונפליקט המרכזי איתה מתמודד הגיבור הראשי במחזה. איזו עמדה נוקטת כל אחת מהדמויות?
16. בדרמה המודרנית יש לעתים קרובות מצבים של חרדה, של אי-ודאות או של התערערות מוסכמות חברתיות וסדרי עולם מסורתיים. בחן קביעה זו עפ"י מחזה שלמדת.

עוד שאלות (עם תשובות):

1. איזה ערך עומד לנגד עיניו של גיבור הטרגדיה במאבקו? באילו מצבים או אירועים מתגלה ערך זה?
2. בחר בשתי דמויות משנה מתוך טרגדיה קלאסית. כתוב על אופי הדמויות, על תפקידן ביצירה ועל זיקתן לדמות הראשית.
3. קריאון - דמותו ועולמו ב"אנטיגונה".
4. תאר את הקונפליקט ואת תוצאותיו באחת הטרגדיות

של סופוקלס.

5. לדעת אריסטו, הטרגדיה אמורה לעורר חמלה ופחד בלב הצופים.
בחר בטרגדיה אחת של סופוקלס והסבר, אילו מאפיינים בדמות הגיבור הטראגי עשויים לעורר רגשות מעין אלה.
6. תאר את גילוייו של הסבל בטרגדיה אחת שלמדת. הסבר, ממה נובע הסבל, ומהן דרכי ההתמודדות עימו.
7. אף-על-פי שהטרגדיות של סופוקלס ושל שקספיר מעוגנות בעולם רחוק וזר, הן מועלות על הבמה ונלמדות גם היום. מה מקנה ערך על-זמני לאחד מהמחזות שלמדת? בתשובתך תוכל להתייחס למרכיבים כגון: נושאים וקונפליקטים, סוגי דמויות, עיצוב אומנותי ודרמטי.
8. בטרגדיה היוונית ובטרגדיה השקספירית נובעת הטרגיות, בין היתר, מאופיים של הגיבורים.
הדגם קביעה זו עפ"י טרגדיה שלמדת. בתשובתך התייחס לשתי דמויות.
9. במחזה "אנטיגונה" מוצגות הנשים מצד אחד כרעיות, כאחיות, כאהובות או כבנות. מצד שני, הן מוצגות כשותפות במאבק להשגת כוח או במאבק נגד כוח שולט.
הסבר כיצד משתלבים או מתנגשים שני היבטים אלה בדמויותיהן של נשים במחזה.
איזה יחס כלפי הדמויות מעוררים שילוב זה או התנגשות זו אצלנו כקוראים?
נמק.

10. קיים פער בין כוח, המוקנה לשליט מעצם מעמדו הרם, ובין תפיסתו המוגבלת באשר הוא אדם. דון בפער זה, כפי שבא לידי ביטוי במחזה שלמדת.

11. אחד מסימני ההיכר העיקריים של הטרגדיה הקלאסית הוא השָׁגֵב (הרוממות). התייחס למחזה של סופוקלס שלמדת, הסבר, כיצד בא סימן זה לידי ביטוי במרכיבים שונים של המחזה (למשל, בדמות בגיבור, במהות הקונפליקט או במרכיבים אחרים).

12. הצג את קריאון או את אנטיגונה כגיבור לאומי. בתשובתך התייחס למאפייניו של הגיבור הטראגי.

תשובה:

א. הקונפליקט עומד ביסודה של יצירה דרמטית בכלל ושל טרגדיה בפרט.

ב. הקונפליקט הבלתי-פתיר כבסיס לסיטואציה טרגית: התנגשות בין שתי עמדות צודקות באופן חלקי: אנטיגונה-קראון – להסביר במה צודקת אנטיגונה ובמה צודק קראון ובמה הם טועים. להתבסס על הדיאלוג ביניהם באפיזודיאון השני.

ג. תפקידי הקונפליקט בטרגדיה: להבליט את המהות הטרגית של המצב; לאפיין את הדמויות הטרגיות; ליצור מתח; ללמד לקח את הצופים – להדגים את כל אלה.

2. בחר 2 דמויות-משנה מתוך טרגדיה יוונית שלמדת. כתוב על אופי הדמויות, על תפקידן ביצירה ועל זיקתן לדמות הראשית.

תשובה:

א. יש להתמקד באיסמנה והיימון – דמויות משניות ביחס לאנטיגונה וקראון.

ב. איסמנה: עוזרת לאפיין את דמותה של אנטיגונה על דרך ניגוד. להדגים על-פי הדיאלוג בין השתיים שנמצא בפרולוג. אופייה של איסמנה ניתן לנו הן בפרולוג ולאחר מכן במערכה הראשונה.

ג. היימון: לדמותו שני תפקידים – לגלם סוג נוסף של מצב טרגי (דמות קרועה) ולעזור באפיין דמותו של קראון – להדגים על-פי המערכה השלישית. גם אופיו בא לידי ביטוי במערכה זו.

מהו השיאה הדרמטי באחד המחזות ומה מקומו במבנה היצירה?

תשובה:

א. השיא הדרמטי ב`אנטיגונה` נמצא במערכה השנייה: עימות בין אנטיגונה לקראון. נימוק: משום שבנקודה זו אנו נחשפים למהות הקונפליקט הטרגי...

ב. מקומו במבנה היצירה – כמעט באמצע. שתי הדמויות כבר אופיינו קודם לכן, עכשיו הצופה רואה מה קורה אם הן תתעמתנה זו עם זו. כמו כן, כל ההכרעות הגורליות נופלות בנקודה זו, המכונה הטרגית מופעלת.

ג. גם המתח מגיע לשיא: כתוצאה מהזדהות מסוימת עם שתי הדמויות המתנצחות.

4. הטרגדיה על-פי אריסטו בנויה כהליך המתחיל ב"נקודת-מוצא", עובר ל"משבר" או "שיא" ומשם דרך "המפנה" אל "הפורקן". בדוק באיזו מידה מחזה אחד שלמדת הולם תבנית זו.

תשובה:

א. גורלו של קראון הולם תבנית זו כמעט באופן מושלם.

נקודת-מוצא=שגגה: צו האוסר לקבור את פוליניקס.

שיא=קרוב מאוד בזמן לשגגה: המונולג של קראון המערכה הראשונה.

המפנה=אנטיגונה קוברת את פוליניקס, למרות הצו.

הפורקן=דברי מקהלה באקזודוס, האמורים ללמד את הצופים לקח.

מהו המשותף בין גיבר לבין יריבו באחד המחזות שלמדת?

תשובה:

א. לאנטיגונה וקראון הרבה תווי אופי משותפים – על כך מבוסס עימות טרגי בלתי-פתיר ביניהם.

ב. הדמיון (תקבולת ישירה) ביניהם בולט במערכה השניה:

שניהם גאוותנים, עקשנים, אטומים לדברי הזולת, בעלי דבקות מוחלטת בעקרונותיהם, לשניהם מיוחס "שגעון" מסוים...

6. הגיבור הטרגי מייצג את האנושות כולה, למרות היותו שונה ביותר מן האנושות הרגילה (על-פי אריסטו). הדגם את הטענה שהגיבור הטרגי אכן שונה מן האנושות הרגילה.

תשובה:

א. הגיבור הטרגי כל תכונותיו מוקצנות, והוא בעל היברים שפירושו גאוות-יתר והשלכותיו: פנטיות, נטייה לאלימות פיזית ומילולית, אטימות נפשית, התנשאות (גם פגיעה בכבוד האלים) ועוד.

ב. את השוני בין האדם המצוי לבין הגיבור הטרגי אפשר לראות בעימות בין אנטיגונה לאיסמנה הנמצא בפרולוג של "אנטיגונה": לנתח את הפרולוג ולהדגים את השוני.

6. תאר את גילוייו של הסבל באחת הטרגדיות שלמדת. הסבר ממה נובע הסבל, ומה הן דרכי התמודדות עמו.

תשובה:

א. גילוי הסבל אצל אנטיגונה: סבל נפשי: אובדן שני האחים והשפלה שבצו של קראון, אכזבה מאחותה – איסמנה, פרידה מאהובה היימון; סבל פיזי: כליאתה במערה והתאבדותה בעקבות כך.

ב. מקורות הסבל: חיצוניים - גורל (שייכותה למשפחה מקוללת), סיטואציה חברתית; ואופייה שלה (ההיבריס שלה).

ג. דרכי ההתמודדות עם הסבל: התנהגות קיצונית (מאבק כוחני נגד הכוחות הגורמים לסבלה); אבל ומירמור (במערכה הרביעית).

7. לקשרי דם יש תפקיד מכריע בהיווצרות הקונפליקט הטרגי ובהשתלשלותו. תאר תופעה זו, כפי שהיא באה לידי ביטוי במחזה אחד שלמדת. האם, לדעתך, יש לתופעה זו קשר לכוחה של הטרגדיה לרגש את הצופה ולעורר בו תגובות של זעזוע או של חמלה? הסבר דבריך.

תשובה:

א. מקומם של קשרי דם באנטיגונה: "אהבת האח", שבשמה פועלת אנטיגונה עומדת בראש סולם ערכיה. הנימוק לכך שהיא מביאה במערכה השלישית: אפשר למצוא בעל חדש וגם ללדת בן אחר, אך לאחר ששני הוריה מתים, כבר לא יהיה לה אח חדש. למען אהבה זו היא מוותרת על "אהבות אחרות" – על אחותה איסמנה ועל ארוסה היימון. קשר דם נוסף – עם קראון דודה.

ב. תפקיד קשרי הדם בהיווצרות הקונפליקט ובהשתלשלותו: "אהבת האח" גורמת לאנטיגונה להפר את הצו של קראון. לאחר מכן, הדמיון הנובע מקשרי דם בינה לבין קראון – גורם להיווצרות הקונפליקט הטרגי.

ג. הזעזוע נובע מכך שבטרגדיה האנשים נאלצים לפגוע באהוביהם: אנטיגונה באיסמנה ובהיימון; קראון בכל בני-משפחתו; היימון נקרע בין אהבת אב לבין אהבתו

לאנטיגונה. המצבים האלה מרגשים את הצופה כי כל אחד מנסה לדמיין את עצמו ואת פעולותיו במצב דומה.

מהם היסודות הטרגיים של הדמות הראשית באחד ממחזות סופוקלס?

תשובה:

א. גורליות, עליה מדברת אנטיגונה במערכה הרביעית.

ב. אופי טרגי בעל היבריס: לפרט את המרכיבים של היבריס.

ג. מעורבות בקונפליקט טרגי: מול קראון.

9. דיאלוג ומונולוג ותפקידם באחת היצירות מאת סופוקלס.

תשובה:

א. דיאלוג-תפקידיו: להציג את הקונפליקט ולאפיין את הדמויות. דוגמה: הדיאלוג בין קראון ואנטיגונה במערכה השנייה.

ב. מונולוג-תפקידו העיקרי לאפיין את הדמות: המונולוג של קראון במערכה הראשונה: עקרונותיו כמנהיג.

10. המלך. דמותו וגורלו באחת הטרגדיות של סופוקלס.

תשובה:

א. קראון-דמותו: דמות שעוברת תהליך של הידרדרות טרגית ממשגה שנבע מהפרזה בתחום סמכותו עד להרסנות מוחלטת וטירוף דעת כמעט.

שלבים בהידרדרות זו:

- הרחקת לכת בקביעת תחומי סמכותו;
- אכזריות מופרזת;
- דבקות מוגזמת בתפיסת-עולם צודקת, אך צרה (צרות אופקים);
- כעס המעביר אותו על דעתו/אי-שליטה עצמית;
- פחדים פאראנוידיים;
- פחזנות בהחלטות גורליות;
- חרדה מוגזמת לכבודו בעיני אחרים;
- זלזול ברגשות אל אחרים;
- אטימות מוחלטת;
- כניעה לטירוף-דעת/איבוד היגיון;
- הופך לרודן החרד רק לשלטונו;
- פגיעה בכבוד הנביא והאלים.

ב. גורלו: גורל טרגי-טיפוסי – שילוב של גורל והיבריס.
מצבו אירוני.

המשגה הגורלי בטרגדיה. ציין מי השוגה, באיזה שלב של
היצירה התרחש המשגה. מה הן הסיבות למשגה ומה
תוצאותיו?

תשובה:

א. קראון הוא השוגה. המשגה התרחש עוד לפני תחילת
העלילה – אנטיגונה מספרת עליו לאיסמנה. המשגה –
איסור מוחלט לקבור את פוליניקס, בניגוד לחוקים
הקיימים באותה התקופה.

ב. הסיבות למשגה: גורל טרגי ואופי בעל היבריס.

ג. תוצאות המשגה: השתלשלות האירועים הטרגית
המביאה להרס מולחט של אופיו ושל משפחתו.

מהי מידת אחריותו של גיבור לגורלו באחת הטרגדיות?
נמק והדגם.

תשובה:

א. אחריות חלקית משום קיומה של גזירה קדומה.

ב. אצל אנטיגונה: הגורליות הטרגית מתבטאת בהיותה
בתו של אדיפוס – יש לסכם את הסיפור המיתולוגי.

ג. הגורם שכן תלוי בגיבור: ריסון ההיבריס, שעליו כן אפשר להשתלט, כפי שמראה המקהלה בדברי הסיום שלה.

הדרכים להשתלט על היבריס:

- ללמוד מן העבר,

- לחשוב בהגיון,

- להיות פתוח לזולת ולהידברות עמו,

- לנהוג במתינות,

- להעמיד את הפשרה בראש סולם הערכים

- להיזהר בכבוד הזולת והאלים,

- לציית לסמכויות...

ד. הגורם הקובע בטרגדיה היוונית הוא גורם הגורל

13. הגיבור הטרגי ממיט אסון על בני ביתו. בחן רעיון זה על-פי אחת הטרגדיות שלמדת.

תשובה:

א. יש להתמקד בקראון.

ב. החלטתו השגויה והתעלמותו המוחלטת מהרגשות של אחרים באופן חלקי ממיטה אסון על אנטיגונה, ולאחר מכן על בנו ועל אשתו: לפרט.

14. קיים פער בין הכוח המוקנה לשליט מעצם מעמדו
הרם ובין תפיסתו המוגבלת באשר הוא אדם. דון בפער זה,
כפי שהוא בא לידי ביטוי במחזה שלמדת.

תשובה:

א. קראון: כוחו כשליט בלתי מוגבל...

ב. מוגבלותו האנושית: אי-הבנת החוקים הבלתי-כתובים,
התעלמות מוחלטת מן הפן הרגשי...

ג. לפער זה תוצאות טרגיות: לפרט.

15. אף-על-פי שהטרגדיות של סופוקלס מעוגנות בעולם
רחוק וזר, הן מועלות על הבמה ונלמדות גם היום. מה
מקנה להם ערך על-זמני?

תשובה:

א. נושאים: אדם בהתמודדותו עם הגורל ועם עצמו; אופי
הרסני.

ב. קונפליקטים טרגיים: מצב שבו מתנגשות שתי גישות
צודקות; מצבה של הדמות הקרועה.

ג. דמות טרגית: קיצוניות הרת אסון.

16. הפרת סדר (חברתי, משפחתי, מוסרי) היא יסוד מרכזי בטרגדיות של סופוקלס: א. במה מתבטאת הפרת הסדר?; ב. כיצד משפיעה הפרדת הסדר על השתלשלות העלילה הטרגית?

תשובה:

א. ב`אנטיגונה` הפרת הסדר המוסרי והמשפחתי מתבטאת באיסור לקבור את פוליניקס: הסדר המשפחתי מופר משום שהאיסור משפיל את אחיותיו החיות; והסדר המוסרי מופר משום שעל-פי חוק מוסרי על-אנושי לכל אחד מגיעה קבורה הולמת.

ב. ההפרה מפעילה את העלילה הטרגית: אנטיגונה מנסה לתקן את המעוות, אך בדרך הקיצונית האופיינית לה וכו`.

17. מוטיב העיוורון והראיה באחד המחזות של סופוקלס: א. באלו דרכים בא המוטיב לידי ביטוי? ב. מה תפקידו בעלילה?

תשובה:

א. המוטיב בא לידי ביטוי באופן ישיר עם הופעתו של הנביא העיוור טיריזיאס ובאופן מטפורי בהתנהגותו של קראון, שהוא עיוור מבחינה מנטלית: לא מבין את המתרחש ומסרב להקשיב לחכמים ממנו.

ב. תפקיד המוטיב בעלילה ליצור סיטואציה אירונית, שבה `העיוור רואה, ואילו הרואה עיוור` : טיריזיאס, לעומת קראון – להדגים על-פי מערכה חמישית.

18. לדעת אריסטו, הטרגדיה אמורה לעורר חמלה ופחד בלב הצופים. בחר בטרגדיה אחת של סופוקלס, הסבר אילו מאפיינים בדמות הגיבור הטרגי ואילו התרחשויות עשויים לעורר רגשות מעין אלה.

תשובה:

א. כוונתו של אריסטו: חמלה משום שהוא קורבן הגורל ולא פושע גמור; פחד – פן אותו הדבר יקרה לנו הצופים.

ב. התרחשויות המעוררות חמלה: מצבה הבעייתי של אנטיגונה בשלב הפרולוג; קיצוניותה שפוגעת, קודם כל, בה; אומללותה במערכה הרביעית.

ג. פחד: השפעת הגורל, אופייה ההרסני – גם אנו יכולים ליפול קורבן לגורמים אלה.

19. אחד מסימני-ההיכר העיקריים של הטרגדיה הקלאסית הוא שגב (או הרוממות). הסבר כיצד בא סימן-היכר זה לידי ביטוי במרכיבים שונים של מחזה.

תשובה:

א. דמות הגיבור: נשגב מבחינת מעמדו ואופיו המיוחד.

ב. סוד הקונפליקט: קונפליקט אידיאולוגי-ערכי, לא על רקע יומיומי.

ג. שפה גבוהה.

20. האם אבודה מראש היא מלחמתו של הגיבור? הסבר
והדגם על-פי "אנטיגונה".

תשובה:

א. כן, בגלל הגורל שלא נמצא בידי אדם. לפרט.

ב. גם באופי כמעט ואי-אפשר להילחם. לפרט.

21. כיצד דברי הסיום של המקהלה ב"אנטיגונה" מאירים
על ההתרחשויות וכיצד הם משקפים את תפקיד המקהלה
לאורך המחזה?

תשובה:

א. בדברי המקהלה מובאים הערכים המנוגדים לאופיים
של הגיבורים הטרגיים, אותה הצופים חייבים להפנים, על
מנת שמה שקרה לגיבורים טרגיים לא יקרה גם להם.

ב. הערכים הם: חכמה, כבוד לפי האלים, להיזהר מפני
היבריס.

ג. גם קראון וגם אנטיגונה התנהגו בניגוד לעקרונות אלה:
לפרט.

ד. כאן בא לידי ביטוי תפקידה של המקהלה לגשר בין
הניגודים, להטיף לערכים נכונים ולהסיק מסקנות עבור
הצופה.

1. איזה ערך עומד לנגד עיניו של גיבור הטרגדיה במאבקו?
באילו מצבים או אירועים מתגלה ערך זה?

2. בחר בשתי דמויות משנה מתוך טרגדיה קלאסית.
כתוב על אופי הדמויות, על תפקידן ביצירה ועל זיקתן
לדמות הראשית.

3. קריאון - דמותו ועולמו ב`אנטיגונה`.

4. תאר את הקונפליקט ואת תוצאותיו באחת הטרגדיות
של סופוקלס.

5. לדעת אריסטו, הטרגדיה אמורה לעורר חמלה ופחד
בלב הצופים.
בחר בטרגדיה אחת של סופוקלס והסבר, אילו מאפיינים
בדמות הגיבור הטראגי
עשויים לעורר רגשות מעין אלה.

6. תאר את גילוייו של הסבל בטרגדיה אחת שלמדת.
הסבר, ממה נובע הסבל, ומהן
דרכי ההתמודדות עימו.

7. אף-על-פי שהטרגדיות של סופוקלס ושל שקספיר
מעוגנות בעולם רחוק וזר, הן
מועלות על הבמה ונלמדות גם היום.
מה מקנה ערך על-זמני לאחד מהמחזות שלמדת?
בתשובתך תוכל להתייחס למרכיבים כגון: נושאים
וקונפליקטים, סוגי דמויות,
עיצוב אומנותי ודרמטי.

8. בטרגדיה היוונית ובטרגדיה השקספירית נובעת
הטרגיות, בין היתר, מאופיים של
הגיבורים.
הדגם קביעה זו עפ`י טרגדיה שלמדת. בתשובתך התייחס
לשתי דמויות.

9. במחזה ``אנטיגונה`` מוצגות הנשים מצד אחד כרעיות, כאחיות, כאהובות או כבנות. מצד שני, הן מוצגות כשותפות במאבק להשגת כוח או במאבק נגד כוח שולט.
הסבר כיצד משתלבים או מתנגשים שני היבטים אלה בדמויותיהן של נשים במחזה.
איזה יחס כלפי הדמויות מעוררים שילוב זה או התנגשות זו אצלנו כקוראים?
נמק.

10. קיים פער בין כוח, המוקנה לשליט מעצם מעמדו הרם, ובין תפיסתו המוגבלת באשר הוא אדם. דון בפער זה, כפי שבא לידי ביטוי במחזה שלמדת.

11. אחד מסימני ההיכר העיקריים של הטרגדיה הקלאסית הוא הִשָּׁגָב (הרוממות).
התייחס למחזה של סופוקלס שלמדת, הסבר, כיצד בא סימן זה לידי ביטוי במרכיבים שונים של המחזה (למשל, בדמות בגיבור, במהות הקונפליקט או במרכיבים אחרים).

12. הצג את קריאון או את אנטיגונה כגיבור לאומי. בתשובתך התייחס למאפייניו של הגיבור הטראגי.

ב ה צ ל ח ה !!!